

Consiliul Rectorilor din RM face un apel către tineri

Consiliul Rectorilor din Republica Moldova a dat publicității o Adresare către tineretul studios, profesori, părinți, prin care dezaprobă și condamnă acțiunile de devastare a sediilor Președinției și Parlamentului, întreprinse în cadrul manifestărilor stradale din 7 aprilie a.c.

Adresare către tineretul studios, profesori, părinți

Stimați elevi – viitori studenți, studenți, părinți, cadre didactice din instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova,

Consiliul Rectorilor din Republica Moldova dezaprobă și condamnă categoric acțiunile de devastare a sediilor Președinției și Parlamentului, întreprinse în cadrul manifestărilor stradale din 7 aprilie 2009.

Aceste acțiuni nu au nimic comun cu misiunea universitară și normele democratice de protest, cu educația tineretului în spiritul onorării valorilor și atributelor statului.

Acțiunile devastatoare de la 7 aprilie 2009 au cauzat prejudicii materiale considerabile patrimoniului cultural național, au știrbit imaginea Republicii Moldova în plan internațional, au afectat aspirațiile societății de integrare în Spațiul Comunitar European la care aspiră și tineretul.

De altfel, dimensiunea de integrare europeană a fost și este un deziderat practic al tuturor partidelor politice participante la scrutinul electoral parlamentar.

Dragi studenți,

Vă îndemnăm să nu vă lăsați antrenați în manifestări neautorizate însoțite de acte de violență care în niciun caz nu corespund

normelor democratice și pot genera destabilizarea situației cu instaurarea haosului și confruntărilor și, cel mai tragic, pun în pericol viața și sănătatea tineretului – cea mai mare bogăție a țării.

Comunitatea universitară a fost, este și va fi împreună cu voi în afirmarea celor mai importante valori ale existenței: prosperitate, dezvoltare prin cunoaștere, care pot fi dobândite doar în condiții de pace și toleranță.

Să alegem deci ceea ce ne-ar caracteriza ca europeni, ca cetățeni, patrioți ai țării noastre Republica Moldova.

Suntem convinși că numai prin coeziunea normelor democratice și a responsabilității civice vom realiza împreună stabilitatea, dezvoltarea și prosperitatea țării noastre.

Totodată, adresăm un apel către organele de resort responsabile de asigurarea ordinii publice și către instituțiile mass-media de a se abține de la măsurii și prezentări informaționale neadecvate, care ar conduce la tensionarea și agravarea situației.

Aprobată la ședința
Consiliului Rectorilor
din Republica Moldova,
10 aprilie 2009

Senat

Alegeri: trei decani și nouă șefi de catedră

În ședința din 31 martie 2009 și-au expus programele de activitate pentru ocuparea posturilor vacante 3 decani și 9 șefi de catedră – un număr impresionant, apărut dintr-o coincidență de timp nemăintâlnită anterior.

Unicul candidat la postul de decan al Facultății de Inginerie și Management în construcția de mașini a fost actualul decan, conf., dr. **Alexei Toca**. D-sa a prezentat un amplu Program de activitate pentru 2009-2014 cu idei manageriale concludente. Din cele 23 de capitole ale programului spicim unele idei privind promovarea parteneriatului cu studenții, pe de o parte, și cu industria, pe de altă parte, inclusiv:

- susținerea structurilor de autoadministrare studențească;
- asigurarea calității de predare, sporirea reușitei;
- acceptarea studiilor la a doua specialitate pentru studenții cu o reușită înaltă;
- încurajarea activității de cercetare științifică, inclusiv în diferite proiecte;
- stimularea morală și materială a studenților din familii socialmente-vulnerabile;

- susținerea activității studenților în structuri de formare extrauniversitare;
- organizarea anuală a târgurilor tinerilor specialiști;
- colaborarea cu întreprinderile autohtone și străine în vederea desfășurării stagiilor de practică și angajării în câmpul muncii etc.

Un singur candidat a fost înregistrat și la funcția de decan al Facultății de Calculatoare, Informatică și Microelectronică – actualul decan, conf., dr. **Ion Balmuș**. În programul său de activitate pentru următorul mandat am remarcat capitolul privind dezvoltarea planurilor de studii și modernizarea procesului de învățământ, care prevede:

- adaptarea planurilor de studii la exigențele învățământului european, cu accent pe pregătirea fundamentală și de specialitate;
- amenajarea sălilor de curs cu mijloace multimediate moderne;
- organizarea unor seminare metodice pentru cadrele didactice tinere în vederea implementării metodelor moderne de instruire;
- editarea materialelor didactice, elaborarea ciclurilor de prelegeri, culegerilor de probleme, îndrumărilor pentru lucrările de laborator și stagiile de practică;
- diversificarea metodelor de efectuare

Olimpiada Tehnică la UTM

Pe 4 aprilie 2009 sala de festivități a UTM era plină de... emoțiile a sute de elevi veniți din diferite orașe și sate ale republicii să afle și să vadă ce reprezintă în sine acest templu al științei și tehnicii, la care au visat să ajungă – Universitatea Tehnică din Moldova.

În fiecare an, la început de aprilie, UTM oferă elevilor din clasele absolvente posibilitatea de a-și verifica cunoștințele la disciplinele de bază pentru profilul universitar tehnic: matematica, fizica, chimia, informatica, desenul (ultima probă – pentru tinerii care aspiră la specialități tehnico-artistice), organizând tradiționala **Olimpiadă Tehnică Națională**.

În fața sutelor de elevi s-au prezentat rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**, decanii

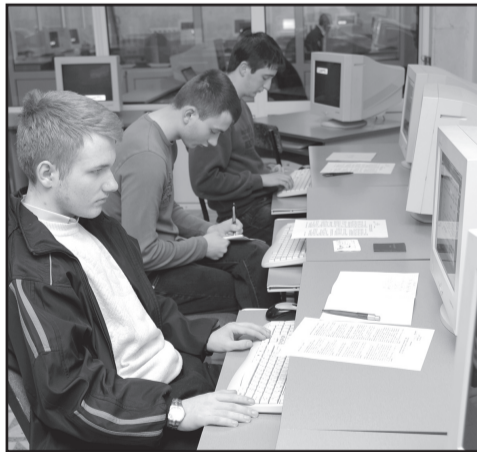
industriale și civile, arhitectura, designul industrial și de interior, inginerie economică, urbanism, energetică.

Elevii au fost informați că UTM are cel mai înalt plafon pentru locurile asigurate de la bugetul de stat – 1500. Mărimea unei burse de studii este astăzi de 505 lei la anii inferiori și de 606 lei – la cei superiori. Plafonul pentru admiterea pe bază de contract este de asemenea foarte înalt – 2500 de locuri. UTM dispune și de cele mai multe locuri în cămine, fiind create condiții optime de trai și odihnă. Pe baza procesului Bologna UTM a obținut succese serioase în pregătirea tinerilor ingineri, argumentul fundamental în acest sens sunt diplomele absolvenților, recunoscute în țări străine.

celor 10 facultăți. Rectorul a conturat un tablou sumar al universității: UTM pregătește ingineri în 16 domenii și 65 de specialități, care de fapt acoperă tot spectrul industrial necesar republicii: construcția de mașini, mecanica, industria alimentară, industria ușoară, radiotelecomunicațiile, informatica, electronica, transporturile, construcțiile in-

În fiecare zi de olimpiadă, pe 4 și 11 aprilie, au fost organizate și **Zile ale Ușilor Deschise**. Decanii și profesorii i-au primit pe elevi în campusurile UTM din sectoarele Râșcani, Centru, Botanica, le-au demonstrat laboratoarele, atelierele, aulele universitare, au răspuns la numeroase întrebări ale elevilor.

a lucrărilor de laborator, inclusiv prin modelarea și simularea la calculator, utilizând programe specializate cunoscute și softuri elaborate de cadrele didactice de la FCIM;

- orientarea proiectelor de diplomă spre aspecte reale, la comanda întreprinderilor;
- organizarea Olimpiadei on-line la informatică;
- implementarea noilor forme și metode de predare-învățare pe baza tehnologiilor educaționale moderne, inclusiv învățământul la distanță;
- diversificarea metodelor de atragere la studii a noilor contingente.

Și pentru ocuparea postului de decan al Facultății de Radioelectronică și Telecomunicații a candidat un singur competitor – actualul decan, conf., dr. **Serghei Andronic**.

În Programul său se acordă o atenție deosebită activităților educaționale cu studenții:

- dezvoltarea autogovernării studențești;
- organizarea a 4 ediții ale concursului „Bursa Moldcell”, 2 ediții ale concursului „Excelență în telecomunicații” și altor 2 ediții ale concursului „Cea mai bună grupă academică”;
- înființarea Clubului tinerilor amatori de radio;
- editarea ziarului facultății „Turnul alb”;
- lansarea Academiei Cisco la UTM (decembrie 2009), în cadrul căreia își fac studiile 2 grupe academice;
- antrenarea studenților cu o reușită înaltă în cercetarea științifică, diferitelor concursuri, programe naționale, internaționale etc.

Prin vot secret dnii **Alexei Toca**, **Ion Balmuș** și **Serghei Andronic** au fost realesi în funcția de decan la FIMCUM, FCIM, FRT.

La felicitările Senatului UTM alăturăm și felicitările cordiale ale redacției ziarului UTM „Mesager Universitar”!

(Urmare in pag. 2)

Consiliul de Administrație

Rigori Bologna: tezele de licență se vor baza pe cercetări concrete ale studenților

În ședința din 6 aprilie 2009 Consiliul de Administrație a pus pe tapet o chestiune de importanță primordială acum, când dorim să obținem o recunoaștere generală, în contextul european și chiar mondial, a calității diplomelor eliberate de UTM. Aceasta o cere și Procesul Bologna, astfel ca să se poată realiza mobilitatea totală a absolvenților-ingineri pe întreaga piață globalizată a muncii – Europa, SUA, Canada, America de Sud, Australia. Tema dezbătută a fost formulată astfel: „**Cu privire la structura și conținutul tezelor de licență în conformitate cu cerințele Procesului Bologna**”. Au raportat dnii **Petru Todos**, prim-prorector, și **Andrei Chiciuc**, șeful Departamentului pentru Managementul Calității.

Când putem spune că o teză de licență este de calitate? Atunci când aceasta este un rezultat al cercetărilor concrete, personale ale studenților. Anume cercetarea

serioasă a gradului de responsabilitate a studentului-absolvent.

Consiliul de Administrație a analizat și un „Ghid pentru elaborarea și susținerea proiectelor de licență”. Vom extrage din el câteva precepte care converg în albia calității tezei cu ideea de bază – cercetarea proprie. Volumul unei atare lucrări nu trebuie să fie exagerat, pentru că tocmai acest fapt constituie un impediment spre calitate. Se preconizează un volum acceptabil de 50-80 de pagini.

Orice sprijinire pe textul unei cărți, unei lucrări a unui alt cercetător, a internetului urmează să fie însoțită de trimiterea respectivă, în caz contrar se va considera că studentul a comis un plagiat. Ghidul dat menționează clar în această privință: „*Studentul, în calitatea sa de autor, este singurul răspunzător pentru exactitatea și veridicitatea tuturor rezultatelor obținute în lucrare. În același timp, el este responsabil de respectarea legii*

proprie a temei, reflectarea experiențelor și ideilor proprii conferă lucrării originalitate, iar studentului – motivația de a se consacra domeniului în care își formează cariera profesională. Cercetarea proprie presupune implicarea gândirii proprii, a ideilor, sugestiilor, rezolvărilor personale ale tânărului absolvent-inginer, și nu compilarea sau mai rău – plagiatul unor idei, principii, legități tehnico-științifice deja cunoscute. Iar pentru aceasta trebuie să ai cunoștințe profunde.

Pentru a asigura cerința de bază a calității – cercetarea proprie, studentul-absolvent va trebui să introducă în broșura cu teza de licență o declarație a sa precum că lucrarea nu conține plagiat. Este vorba de ridicarea

drepturilor de autor și a oricăror drepturi conexe în legătură cu elaborarea lucrării sale”.

În contextul calității tezei de licență se înscrie, fără îndoială, și rolul conducătorului științific. Acesta va trebui să scrie un aviz, care va fi anexat la declarația studentului în broșura cu textul, desenele, schemele expuse în lucrare.

Toate tezele conțin la final un capitol privind protecția muncii. Acesta nu trebuie să fie „umflat” pe zeci de pagini, repetând lucruri cunoscute, ci să expună clar și concis esența.

Cu alte cuvinte, absolventul este chemat să învețe a scrie/exprima logic și laconic **necesarul**.

Sindicatul și rectoratul

CONTRACTUL COLECTIV DE MUNCĂ: MODIFICĂRI ȘI COMPLETĂRI

Pe 3 martie 2009 reprezentanții organizațiilor sindicale ale colaboratorilor și studenților UTM au discutat cu rectoratul asupra procesului de realizare a Contractului Colectiv de Muncă pentru anii 2008-2010, încheiat între administrația UTM și sindicat. Părțile au convenit să procedeze la unele modificări și completări la documentul în vigoare, acestea fiind dictate de unii factori care apar în cursul mereu schimbător al vieții universitare și sociale în general.

Rectorul dl **Ion Bostan** a subliniat factorul nociv al corupției, care, din păcate, tinde să pătrundă și la UTM. D-sa a cerut reprezentanților sindicatului să efectueze o muncă explicativ-educativă în subiectul dat. Salariile în temei modeste ale colaboratorilor nu pot motiva faptul admiterii unui act de corupere sau fraudă. Din moment ce o persoană a hotărât să-și lege soarta de UTM, ea poate activa aici numai pe baza conștiinței curate în gândire și fapte.

Adunarea a aprobat să suplimenteze cap. II cu punctele 9.4.1. cu următorul conținut: „*Probleme (dovedită în conformitate cu legislația) la adresa cadrului didactic/colaboratorului care confirmă, tentative de corupere sau fraudă*” (p. 6 al Codului de Etică și Conduita Universitară al UTM) vor servi pentru Administrația UTM drept argument de concediere (în conformitate cu art. 86, al. 1 p.m.)”.

S-a evidențiat și lucrul neadecvat al paznicilor, intendenților, altor angajați ai Serviciului administrativ-gospodăresc. Faptul se datorează în mare parte aflării lor îndelungate în același loc de serviciu, formându-se astfel niște stereotipuri și o atitudine cu efect negativ. În context s-a decis suplimentarea art. 12 al Contractului Colectiv de Muncă prin art. 12.1 în felul următor: „... persoanele angajate la UTM în cadrul Serviciului administrativ-gospodăresc în funcție de paznici, intendenți etc. pot fi trecute cu locul de muncă în alte cămine, blocuri de studii, secții etc., prin rotație la fiecare 2 ani, în limita prevederilor Fișei postului de muncă”.

Au fost incluse și alte modificări/completări la Contractul Colectiv de Muncă. Acestea vizează mai multe aspecte: concediile anuale ale cadrelor didactice – să nu deterioreze graficul de studii; ajutoarele

Senat

Alegeri: trei decani și nouă șefi de catedră

În aceeași ședință a Senatului au fost aleși, prin vot secret, 9 șefi de catedră: conf., dr. **Ala Climov** – Catedra „Drept patrimonial”, FCGC; conf., dr. **Igor Mardare** – Construirea și producerea aparatului electronic”, FRT; conf., dr. **Ion Ioneț** – Catedra „Management ecologic și ingineria apelor”, UNESCO-Cousteau”, FUA; conf., dr. **Pavel Nistriuc** – Catedra „Sisteme optoelectronice”, FRT; conf., dr. **Nicolae Bejan** – Catedra „Telecomunicații”, FRT; conf., dr. **Demian Ușanli** – Catedra „Inginerie și management în sistemele de producție”, FIMCM; conf., dr. **Ilie Manole** – Catedra „Transport auto”, FIMM; prof. univ., dr. **Victor Șontea** – Catedra „Microelectronică și dispozitive semiconductoare”, FIMCM; conf., dr. **Victor Pogora** – Catedra „Electroenergetica”, FEn.

Rezultatele implementării Sistemului de management al calității la FIEB

Acesta a fost punctul 2 din agenda aceleiași ședințe a Senatului. În rapoartele expuse, conf., dr. **Nicolae Țurcanu**, decanul FIEB, și conf., dr. ing. **Andrei Chiciuc**, șeful Departamentului pentru Managementul Calității, au dezvoltat un vast tablou factologic la temă. În fiecare an se perfectează „Ghidul studentului”; titularii disciplinelor aplică în munca didactică „Dosarul titularului”; planurile didactice și programele analitice se corectează continuu, în funcție de cerințele producției față de pregătirea adecvată a tinerilor ingineri; se organizează sondaje de opinie între studenți, absolvenți, angajatori, urmărindu-se același scop al calității etc.

Servicii universitare

Securitatea activității vitale

Factorii de risc sunt prezenți pretutindeni în viața de zi cu zi, de aceea problemelor ce țin de securitate, ocrotirea sănătății și menținerea capacității de muncă necesită o atenție deosebită la toate nivelurile de instruire și pregătire profesională. În acest scop la UTM a fost creat Serviciul de protecție a muncii și de profilaxie a incendiilor. Printr-un ordin pe universitate, au fost desemnate persoanele responsabile de securitatea muncii în toate subdiviziunile universitare. În corpurile de studii au fost formate echipe pentru protecția civilă, care pot să intervină în cazul unor situații de urgență. Periodic se organizează aplicații practice în scopul sporirii măiestriei profesionale a membrilor acestor echipe.

În cadrul Comitetului Sindical al UTM activează Comisia pentru protecția muncii, care ține în vizorul său problema instruirii angajaților, efectuarea controalelor privind respectarea normelor și regulilor de protecție a muncii. La Senatul UTM se fac periodic dări de seamă referitoare la starea securității și igienei muncii.

UTM alocă mijloace impunătoare pentru a asigura siguranța clădirilor, instalațiilor, utilajului; condiții sanitaro-igienice și de protecție a muncii la fiecă loc de lucru; organizarea asistenței sanitaro-sociale, curative și profilactice pentru angajați; regimuri op-

time de muncă și odihnă; distribuirea gratuită a echipamentului de protecție individuală; instruirea angajaților. Pentru persoanele care lucrează în condiții cu o anumită influență a factorilor nocivi sunt prevăzute diverse înlesniri, cum ar fi acordarea suplimentelor la salariu, concedii suplimentare, regimuri speciale de muncă și odihnă etc.

Permanent se desfășoară activități de pregătire a viitorilor specialiști în domeniul securității vitalității prin predarea cursurilor „Protecția muncii” și „Protecția mediului ambiant”. În acest sens la FRT, FCGC, FEn, FTMIA, FIMM s-a acordat un număr corespunzător de ore pentru educația și formarea conștiinței ecologice. Cu regret, celelalte facultăți au comasat disciplinele „Protecția muncii” și „Protecția mediului ambiant”, reducând drastic numărul de ore în domeniul dat.

Ținând cont de faptul că sănătatea și bunăstarea omului este determinată de influența comună a factorilor naturali și social-economici, Administrația UTM, conducătorii de subdiviziuni trebuie să depună eforturi majore pentru a îmbunătăți continuu situația ecologică, a crea un climat sănătos în colectivele de muncă, a reduce la minimum influența factorilor stresanți, a spori în permanență securitatea muncii.

E. Oлару,
șef Catedră SAV

puneri au vizat compartimentele Salarizare, Protecția socială, Protecția muncii, Obligațiunile organizației sindicale, Activitatea didactică etc. Atmosfera constructivă ce a dominat discuțiile celor două părți s-a dovedit a marcat bunul mers înainte al întregii activități universitare.

UTM: file de istorie

Două facultăți

POLITEHNICA – UTM
Facultatea – Tehnologie și Management în Industria Alimentară
 (1964–2009) **(FTMLA)**

Decani, șefi de catedră

M. CHIȘINEVȘCHI
M. CHERDIVARENCO 1964
G. PAVLOV 1966
Gr. MUSTEAȚĂ 1989
P. TATAROV
V. CARAGIA
J. CIUMAC
E. BOGNIBOVA
E. DUPOUY
E. ZOBOV
A. LUPAȘCO
S. RUBȚOVA
V. DIORDIC
M. GHEȚIU
V. GUBANU
N. POLOTEBNOVA
V. CHIABURU
M. ARTUR
V. AMARII
A. VEREJAN
C-n. CAPTARI
V. REȘITCO
B. ZOZULEVICI
R. STURZA
L. CERNEGA
Ț. CONUNOVA
V. GONCEARENCO
L. UNGUREANU
V. ZAPLETINA
L. CEBOTARENCO
V. ZINCENCO
A. BALANUȚĂ
C. ȘIRGI
A. ANTONOVICI
N. ZGARDAN
E. GORE
G. DICUSAR

Compoziție – A. Mariniciu
 Operator – V. Ostaș-Tofan

Fundal decorativ – Liceul nr. 1 (1833)
 În prezent – Muzeul de istorie

Economia noastră națională are la temelie doi piloni – agricultura și industria alimentară. În sec. XIX aveam numai mori, instalații de producere a uleiului, uscătorii de fructe, centre viticole, fabrici de pâine, mezeluri, lumânări etc.

alimentației publice. Toate aceste întreprinderi mari și mici necesitau un număr impunător de ingineri – tehnologi în industria alimentară.

Cadre ingineresti cu studii medii se pregăteau doar la Tehnicul Tehnologic din Chișinău și la Școala de Viticultură. În anii 1958-64 la Chișinău a funcționat o filială a unui institut unional (studii cu frecvență redusă), care pregătea ingineri pentru industria alimentară. Această filială în 1964 a trecut în componența Institutului Politehnic.

În anul 1959 la Universitatea de Stat au fost deschise câteva specialități ingineresti. Printre acestea – „Chimia industrială” (cu profil pentru industria alimentară). Specialitatea a fost inclusă în cadrul facultății de Chimie (decan – **N. Polotebnova**). În anii 1959-62 erau înscriși câte 25 de studenți, apoi câte 2 grupe academice. În anul 1964 acest contingent de studenți a

CATEDRE

1. **Chimie** (fondată în a. 1964) – 18 cadre didactice. Catedră comasată. Șefi de catedră: **Ț. B. Conunova** (1964-75), **A. I. Bârcă** (1975-77), **V. Z. Amarii** (1977-79; 1980-86; din a. 2001), **L. P. Cernega** (1979-80; 1986-93), **M. A. Cherdivarenco** (1964-66), **E. V. Zobov** (1964-70), **V. L. Guțanu** (1999-2001), **R. Sturza** (2005-2008), **A. Verejan** (din 2008).

2. **Enologie** (fondată în a. 1965) – 13 cadre didactice. Șefi de catedră: **V. I. Zincenco** (1965-75), **A. P. Balanuță** (1976-89; 1992-94; din a. 2000), **C. D. Sârghi** (1994-2000).

3. **Tehnologia Conservării** (fondată în a. 1964) – 11 cadre didactice. Șefi de catedră:

Date și cifre

1. Prima specialitate	– 1959
2. Întemeierea facultății	– 1964
3. Catedre	– 7
4. Cadre didactice	– 143
5. Cadre auxiliare	– 52
6. Doctoranzi	– 23
7. Contingent de studenți	– 2035
8. Absolvenți (1964-2008)	– 8484
9. Stud. înscriși în a. 2009 (inclusiv cu frecvență redusă)	– 307
	– 75

B. V. Zozulevici (1964-75), **G. A. Pavlov** (1975-77), **P. G. Tatarov** (1977-84; din a. 1993), **V. F. Caragia** (1984-93).

4. **Tehnologia și Organizarea Alimentației Publice** (fondată în a. 1977) – 13 cadre didactice. Șefi de catedră: **G. A. Pavlov** (1977-79), **J. I. Ciumac** (1979-84; 1990-2000), **E. V. Bognibova** (1984-90), **E. C. Dupouy** (din anul 2000).

5. **Procese, Aparate, Tehnologia Panificației și a Cerealelor** (fondată în a. 1964) – 12 cadre didactice. Șefi de catedră: **M. E. Chișinevșchi** (1964-71), **G. A. Pavlov** (1971-72; 1992-94), **M. A. Cherdivarenco** (1972-75), **V. V. Diordic** (1971-92), **G. C. Dicusar** (1994-2001), **A. S. Lupașco** (din a. 2001).

6. **Tehnologia Substanțelor Zaharoase** (fondată în a. 1996) – 3 cadre didactice. Șef de catedră: **A. L. Antonovici** (din a. 1996).

7. **Limbi Moderne** (fondată în a. 1964) – 18 cadre didactice. Șefi de catedră: **V. V. Zapletina** (1964-66), **L. T. Cebotarenco** (1966), **V. V. Goncarenco** (1966-90), **N. N. Zgardan** (1990-2003), **E. S. Gore** (2003-04), **L. I. Ungureanu** (din a. 2004).

8. **Filiera Francofonă** – 11 cadre didactice.

Specialități

Tehnologia Păstrării și Prelucrării Cerealelor
 Tehnologia Panificației
 Tehnologia Păstrării și Prelucrării Fructelor și Legumelor
 Tehnologia Vinului și a Produselor obținute prin Fermentare
 Tehnologia Zahărului și a Substanțelor Zaharoase
 Tehnologia Laptelui și Produselor Lactate
 Tehnologia Cărnii și Produselor din Carne
 Tehnologia Produselor Alimentației Publice
 Biotehnologii Industriale
 Tehnologia Vinului și a Produselor obținute prin Fermentare, cu opțiunea – **Tehnologia berii și a băuturilor răcoritoare**
 Tehnologia (filiera francofonă)

Către anii 70-80 ai sec. XX republica avea o agricultură modernă și o industrie alimentară prosperă: fabrici de conserve, zahăr, tutun, mari combinate de carne, pâine, bomboane, peste o sută de fabrici sau puncte viticole etc.; s-a dezvoltat și sectorul

alimentar. Specialitatea a fost inclusă în cadrul facultății de Chimie (decan – **N. Polotebnova**). În anii 1959-62 erau înscriși câte 25 de studenți, apoi câte 2 grupe academice. În anul 1964 acest contingent de studenți a

Comemorări

Institutul de Științe ale Educației a organizat la Biblioteca „B. P. Hasdeu” din Chișinău o întrunire comemorativă pentru consemnarea unei aniversări-jalon a unui Om-jalon în domeniu: 95 de ani de la nașterea lui Tudor Cibotaru.

Devotat și rodnic slujitor pe ogorul pedagogiei din Moldova în lunga perioadă de peste 50 de ani, de la sfârșitul războiului al doilea mondial (1945) până la sfârșitul vieții sale (2000), Tudor Cibotaru și-a depus talentul și dragostea pentru nobila activitate de instruire și educație a generațiilor în creștere. A fost învățător, a lucrat în diferite organe de conducere a învățământului, in-

clusiv ministru-adjunct, a efectuat cercetări științifice în pedagogie, a scris cărți și articole în presa pedagogică. Este cunoscut și ca un istoric documentat al învățământului și gândirii pedagogice în Moldova.

În vremurile sovietice elementul ideologic totalitarist-comunist avea o forță repressivă extraordinară în tot ceea ce se scria și, ca urmare, era nespuse de greu să exprimi obiectiv faptele istorice. Se găseau însă oameni temerari care căutau să înfrunte minciuna totalitaristă, să descrie în mod obiectiv faptele istorice. Unul dintre aceștia a fost și Tudor Cibotaru, în calitatea sa de coordonator și redactor al monografiei colective „Istoria învățământului și a gândirii pedagogice în

Moldova”. Colectivul de autori cuprinde personalități cu o pregătire științifică temeinică pentru un asemenea studiu, dar, principalul, obiectivi și onești în fața adevărului istoric. Iată numele lor: **I. Conțescu, A. Ieșanu, V. Coroban, I. Șlaen, E. Levit, V. Potlog, Șt. Lupan, L. Oganean, M. Bulgaru.**

Monografia și-a făcut cu greu drum spre lumina tiparului: din 1982 până în 1992. O adevărată odisee. Astfel s-a numit mai apoi și interviul subsemnatului cu Tudor Cibotaru, publicat în ziarul pedagogic „Făclia” din 3 ianuarie 1992 – „Istoria (odiseea) unei cărți”. Autorii au îndrăznit atunci să abordeze problemele învățământului de pe pozițiile **adevărului istoric**, ci nu în felul cum cereau

interesele de îndoctrinare marxist-leninistă și de pervertire comunist-bolșevică a tinerelor generații... Cartea a apărut deja după demolarea URSS, în 1992, în vremuri noi, democratice, iar în 1994 a fost distinsă cu Premiul de Stat al RM.

Participanții la întrunire au consemnat rolul de catalizator al dezvoltării învățământului și științei didactice în Moldova, pe care l-a jucat impetuoasă personalitate a lui Tudor Cibotaru în perioada de după 1945 până astăzi; discipolii lui trag acum brazdă adâncă în diferite instituții didactice și științifice din Moldova – idei enunțate de către **Nicolae Bucun**, director-adjunct al Institutului de Științe ale Educației, **Ion Conțes-**

Savantul-pedagog Tudor Cibotaru – 95

de Tehnologie

UTM: file de istorie

POLITEHNICA – UTM

Facultatea de Industrie Ușoară (FIU)

(1964–2009)

Decani, șefi de catedră, profesori

C-n SPĂNU
1995

V. BULGARU

I. ELIZAROVA

E. MUSTEAȚĂ

S. BALAN

I. TUTUNARU

S. SALAMATOVA

O. CONDRATENCO

S. CANGAS

E. GOREA

N. MARCENCO

A. SCRIPCENCO

A. ZAGARSCI

E. ODOCHICIUC

V.I. BOGATRIOV

L. COVALI

A. JERECHI

V. DIACIOVSCHI

M. BRESCANU

L. ROMANOVSKI

L. BOGOPOLISCAIA

M. IROVAN

O. SUGAC

M. MALCOCI

A. DIORDIEV

O. DIORDIEV

I. PASCARI

V. SCOBIOALĂ

A. MARINCIUC

V. OSTAȘ-TOFAN

L. BERNAZ

Vedere de pe Arcul de Triumf, spre Primărie. Pe dreapta – Palatul Eparhial (cu Muzeul bisericesc, cofetăria Zamfirescu, librării). Urmează o cofetărie, frizeria Voscanov. Dincolo de str. Pușkin – teatrul „Orfeum” (a lui Papadachi), Primăria, Banca (în prezent Sala cu Orgă).

Fundal decorativ – bd. „Alexandru cel Bun” (1930) În prezent – bd. „Ștefan cel Mare și Sfânt”

fost trecut la Institutul Politehnic, unde s-a deschis Facultatea de Tehnologie. A trecut și un colectiv valoros de cadre didactice. Menționăm aici patru chimiști eminenti, care au fondat primele catedre ale facultății: **Mark Chișinevshi** (prorector pentru activitatea științifică), **Mihail Cherdivarenco** (decan), **Țilea Conunova**, **Eugen Zobov**.

Specialități

Modelarea și Tehnologia Confecțiilor din Țesături
Modelarea și Tehnologia Confecțiilor din Piele și Înlocuitori
Modelarea și Tehnologia Tricotajelor
Tehnologii Poligrafice
Design Vestimentar
Inginerie și Management, cu opțiunea:
1. Inginerie și management în industria ușoară

În decembrie 1964 facultatea a avut prima promoție de 19 ingineri-tehnologi. Printre ei – actualul decan, dl **Grigore Musteață**, și șeful Catedrei „Tehnologia conservării” – dl **Pavel Tătaru**. În anul 1967 la facultate erau înscrise deja 4 grupe la cele două specialități. Începând cu anul 1973 facultatea pregătește specialiști pentru industria și unitățile alimentației publice. În toți anii facultatea a pregătit câte 40-50 de ingineri

cu studii cu frecvență redusă. În anul 1977 (după transferul Facultății de Economie la Universitate) în componența FT a fost inclusă specialitatea „Economie și management în industria alimentară”, condusă de mulți ani de așa profesori valoroși, cum ar fi **Rivolda Fedotova**, **Ivan Zaiț**, **Ilie Blaj** (după 2004 – catedra și specialitatea au trecut în componența FIEB).

În ultimele două decenii au apărut noi specialități: tehnologia panificației, zahărului, industria cărnii ș.a.

În toți anii profesorii facultății au asigurată instruirea studenților de la alte facultăți (la chimia generală sau diverse compartimente de chimie specială).

* * *

Industria ușoară a cunoscut o dezvoltare vertiginosă în anii '60. Menționăm asemenea întreprinderi gigantice, cum sunt fabrica de confecții „lonel”, fabrica de tricotate „Steaua”, fabrica de încălțăminte „Zorile” (toate din Chișinău), fabrica de confecții din Tiraspol, două mari fabrici din Soroca: de

Date și cifre

1. Prima specialitate	– 1989
2. Întemeierea facultății	– 1995
3. Catedre	– 5
4. Cadre didactice	– 70
5. Cadre auxiliare	– 31
6. Doctoranzi	– 5
7. Contingent de studenți	– 1138
8. Absolvenți (1964-2008)	– 1927
9. Stud. înscriși în a. 2009	– 260
(inclusiv cu frecvență redusă)	– 40

confecții și de tricotate, combinatul de mătăsuri din Tighina. Specialitățile ingineresti respective au fost deschise cam târziu. Abia în anul 1989 la UTM a apărut specialitatea „Tehnologie și construcția confecțiilor” (în cadrul Facultății de Tehnologie) – două grupe cu studii la zi și una cu frecvență redusă. În câțiva ani s-a format un colectiv pedagogic calitativ, au fost organizate cabinete și laboratoare, s-au deschis specialități noi (de exemplu – confecții din piele), a crescut contingentul de studenți. În anul 1995 a fost inaugurată Facultatea de Industrie Ușoară. Decanul-fondator – dl **Constantin Spănu**.

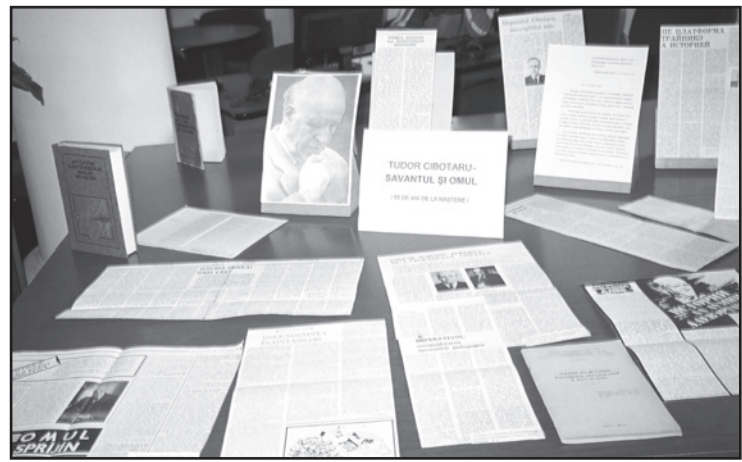
Ultima specialitate deschisă – „Tehnologii poligrafice” (2005). În 2003 facultatea a obținut blocul de studii nr. 11.

Aurel Marinciuc,
conf., dr. Catedra „Mecanica Teoretică”

- CATEDRE**
- Bazele Designului și Creației Tehnice în Industria Ușoară** (fondată în a. 1995) – 25 cadre didactice. Șefi de catedră: **Elena D. Gorea** (1996-98), **Elena A. Musteață** (din a. 1998).
 - Modelarea Confecțiilor din Țesături și Tricoturi** (fondată în a. 1995) – 12 cadre didactice. Șefi de catedră: **Irina A. Elizarov** (1995-97), **Stela I. Balan** (din a. 1997).
 - Tehnologia Confecțiilor din Țesături și Tricoturi** (fondată în a. 1991) – 15 cadre didactice. Șefi de catedră: **Svetlana M. Salamatova** (1991-97), **Angela G. Scripcenco** (din a. 1997).
 - Modelarea și Tehnologia Confecțiilor din Piele** (fondată în a. 1998) – 10 cadre didactice. Șef de catedră: **Valentina V. Bulgaru** (din a. 1998).
 - Tehnologii Poligrafice** (fondată în 2005) – 6 cadre didactice. Șef de catedră: **Viorica Scobioală**.

cu, **Vlad Pâslaru**, **Victor Țîmpău**, **Tamara Cazacu** – toți colaboratori ai institutului, **Virgil Mândăcanu**, profesor la Universita-

tea Pedagogică „I. Creangă”, **Vitalie Pastuh-Cubolteanu**, cercetător în pedagogie, **Maria Danilov**, colaboratoare la Muzeul de Istorie a Moldovei, scriitorii **Vladimir Beșleagă** și **Lidia Latieva**. O notă intimă de aduce aminte au imprimat relatările sufletiste ale dnei **Claudia Stepa-**

ția sărbătoritului, nepotului **Vasile Agachi**, pedagog-pensionar, altor rude din s. Strâmba de lângă Bălți.

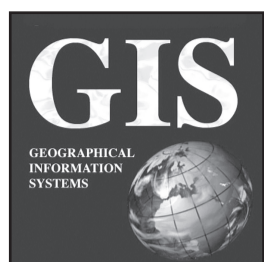
Pictorul Vrabie și actorul Cupcea la FRT

Centrul cultural de la UTM (cond. – **Mihai Braga**, conf., dr.) a organizat pentru studenții FRT o întâlnire de zile mari cu două personalități eminente ale culturii noastre: pictorul **Gheorghe Vrabie** și actorul **Sandu Cupcea**.

Cunoscutul pictor-grafician Gh. Vrabie, autorul stemei de stat a RM și al compoziției grafice de pe bancnotele de lei moldovenești, a trezit interesul studenților cu o materie nouă – despre artele plastice. D-sa a făcut o incursiune în istoricul stemelor din Moldova de-a lungul vremii, le-a vorbit studenților despre culorile drapelului de stat și semnificația acestora.

Actorul Sandu Aristin Cupcea, cunoscut ca un distins declamator artistic, a citit cu mult patos poezii din Mateevici, Eminescu, Vieru, Dabija, vocea sa făcând și de astă dată ca aerul din spațioasa sală de festivități a UTM să vibreze într-un mod neasemuit de solemn, epic, liric.

A fost nu doar o simplă transmitere a unui impresionant volum de informație culturală, dar și un moment educativ de o pregnanță anume, fapt ce consolidează sentimentul civic al tinerilor în formare.

Un nou sistem Geografic Informațional

Pe 29 ianuarie 2009 în blocul de studii FCIM a avut loc Simpozionul științifico-aplicativ „Proiectarea și realizarea căilor de comunicație”, cu participarea UTM, Universității „Politehnica”, Timișoara, firmele „Gauss”, Timișoara și „Trimetrica”, Chișinău. Evenimentul a fost însoțit de lansarea la FCIM a unui laborator tehnico-instructiv dotat cu calculatoare performante, în care studenții, cadrele didactice, inginerii TI vor pătrunde în tainele științei și practicii GIS, aflat într-o dezvoltare vertiginoasă în toată lumea.

Sistemul Geografic Informațional (SIG), mai cunoscut sub abrevierea engleză GIS (Geographical Information System), este o modalitate tehnică de a obține prin intermediul tehnologiilor informaționale tot felul de informații geografice spațiale la diferite distanțe. GIS asigură prelucrarea.

Manipularea, analiza, modelarea și vizualizarea datelor geografice/spațiale în scopul rezolvării unor probleme complexe de cadastru, geodezie, topografie etc. GIS este un factor foarte important în economia națională, iar pentru a forma specialiști în domeniu sistemul dat se cere a fi implementat și în curriculumul universităților tehnice.

GIS răspunde la 4 întrebări majore:

- **poziția** exprimată în coordonate (unde se află entitatea respectivă?);
- **atributele** exprimate prin diferite valori ce caracterizează și individualizează en-

titatea (ce este entitatea respectivă?);

- **relațiile spațiale** exprimate prin vecinătăți (care sunt relațiile față de celelalte

entități reprezentate pe hartă?);

• **Timpul** exprimat prin data la care a fost constatată existența respectivei entități (când a fost observată?).

La simpozionul dat au fost expuse date interesante privind aplicarea în România și în Republica Moldova a tehnologiilor Sistemului Geografic Informațional (GIS) la

Simpozion internațional Timișoara-Chișinău

(conducte de gaze, telecomunicații electrice etc.), în cadastru, fotografierea sateliților, inventarierea terenurilor aflate în proprietatea statului român, identificarea parcelelor agricole, monitorizarea flotei auto, în domeniul imobiliar-edilitar etc.

În cadrul simpozionului au luat cuvântul dnii **Nicolae Robu**, rectorul Universității „Politehnica”, Timișoara, prof., dr. ing.; **Valerian Dorogan**, prorector UTM pentru cercetarea științifică; **Mircea Stoian**, reprezentantul firmei „Gauss”, Timișoara; **Eugen Hristev**, reprezentantul firmei „Trimetrica”, Chișinău; **Ion Balmuș**, decanul FCIM, UTM, conf., dr.; **Vasile Grama**, șeful Catedrei de Geodezie, Cadastru și Geotehnică, FCGC, UTM; **Gheorghe Lucaci**, decanul Facultății de Construcții, Universitatea „Politehnica”, Timișoara; **Eugen Cepoi** și **Alexandru Lungu**, ingineri la firma „Trimetrica”, Chișinău; dl **Cornel Bota**, dr. ing., Universitatea „Politehnica”, Timișoara; **Gheorghe Dorel** și **Cristian Grădinaru**, ingineri la firma „Gauss”, Timișoara; **Cristian Gabor**, directorul firmei „Gauss”, Timișoara.

La simpozion au asistat și studenți de la diferite facultăți ale UTM, fapt ce denotă interesul tineretului studios ingineresc pentru GIS și schimbul fertil de idei între Universitatea „Politehnica”, din Timișoara și Universitatea Tehnică din Moldova.

UTM și economia reală

Energetica: seminar științifico-practic

Modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu căldură – o cerință a timpului

În cuvântul de deschidere, rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**, a salutat inițiativa Facultății de Energetică privind inițierea unor discuții profesioniste pe tema prestării serviciilor publice de alimentare centralizată cu energie termică și tarifării energiei și a remarcat interesul deosebit manifestat de către participanții la seminar pentru tematica respectivă.

Republica Moldova, ca și majoritatea statelor lumii, caută să țină piept consecințelor rigide ale recesiunii economico-financiare. Anul 2009 ne convinge de faptul că modalitatea actuală de alimentare a țării cu energie și combustibil este una foarte vulnerabilă. Creșterea prețurilor la gazele naturale reduce accesul agenților economici și al populației la această resursă energetică. Care ar fi părhghiile reale ce ar facilita accesul la energie pentru majoritatea populației?

Răspunsul este, de fapt, unul cunoscut:

- raționalizarea consumului de resurse energetice și energie;

- modernizarea surselor de căldură – CET-urilor, centralelor termice de cartier/zonă, cazanelor instalate în locuințe, sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din localitățile urbane, inclusiv a SACET-Chișinău, precum și extinderea ariei de utilizare a acestora în localitățile în care acest lucru se dovedește a fi logic;

- reabilitarea clădirilor din punct de vedere termic;

- extinderea producerii de resurse energetice locale (biomasa folosită în scopuri energetice).

Pentru soluționarea acestor probleme este necesar suportul activ al statului, care s-ar exprima prin:

- actualizarea politicii naționale de eficiență energetică și a politicii de cogenerare a energiei și încălzirii centralizate;
- elaborarea și implementarea unor programe guvernamentale de finanțare a principalelor activități în domeniu;
- valorificarea asistenței străine – BM, USAID, BERD, UE;
- adoptarea unor măsuri de protecție socială;
- valorificarea resurselor energetice lo-

cale etc. Participanții la seminar au făcut unele constatări la temă, acestea dovedindu-se a fi destul de dezolante: Republica Moldova este o țară lipsită practic de resurse energetice fosile; resursele locale (biomasa, hidroenergia) constituind doar cca 7% din consumul intern; peste 90% din resursele energetice sunt importate. Economia țării

de alocare a cheltuielilor pentru cele două energii la CET-uri, asigurarea unei alocări nediscriminatorii;

- Pentru a evita debranșarea consumatorilor de energie termică de la SACET, ANRE urmează să mărească intervalul între tariful pentru industrie și tariful aplicat populației.
- Lansarea unui program de reabilitare termică a clădirilor, pentru 10-15 ani, cu finanțare de cca 400-500 mii USD, care ar conduce la deschiderea unor noi locuri de muncă, modernizarea a 5-8 mii de apartamente anual, reducerea consumului și importurilor energetice cu cca 2-3% anual.

- Promovarea auditului energetic obligatoriu și certificarea clădirilor: pentru clădirile publice, începând cu 2010, pentru clădirile private, începând cu 2012. Se cere

o lege privind auditul energetic al clădirilor și certificarea lor.

- Promovarea cogenerării de putere mică și medie – se cere o hotărâre de guvern privind oferirea unor facilități pentru atragerea investițiilor private în domeniul cogenerării.

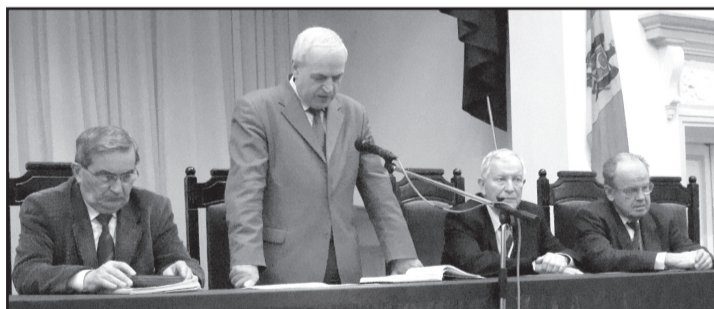
- Elaborarea unui sistem național unitar de asistență socială pentru energie și combustibil.
- Susținerea de către autoritățile locale și centrale a dezvoltării modernizării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) în localitățile în care aceste sisteme se dovedesc a fi eficiente.

- Urgentarea aprobării Legii cu privire la energia termică (ce ar include eventual un capitol dedicat cogenerării).

- Elaborarea unui set de acte legislative privind restituirea datoriilor SA „Termocom” către CET-1, CET-2, Moldova-Gaz, Apă-Canal Chișinău.

Participanții la seminar și-au manifestat dorința ca asemenea seminare-dezbateri să se desfășoare periodic.

Valentin ARION, prof. univ., dr. hab.

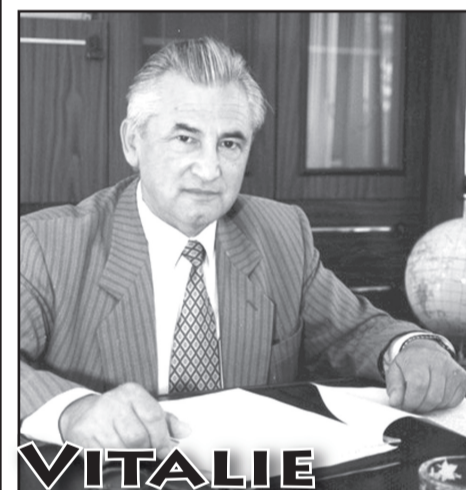

este una dintre cele mai energofage (energo-consumatoare) din regiune; consumul energetic primar și final depășind de cca 3 ori nivelul mediu pe UE. Totodată, legislația și instituțiile responsabile de eficiența energetică din RM sunt neoperaționale; progresele sunt neglijabile.

Eficiența energetică este factorul cel mai ieftin, mai puțin poluant și mai disponibil. Însă în RM aceasta nu este subvenționată la nivelul necesar. Astfel apare necesitatea unor noi surse de producere a energiei electrice și termice, precum și a popularizării efectelor benefice în urma diminuării emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirii calității aerului în mediul urban, reducerii consumului de combustibil.

În finalul lucrărilor, participanții la seminar au adoptat un șir de recomandări, care urmează să fie remise factorilor de decizie pentru a-și găsi o aplicare reală. Între ele:

- Prelucrarea de către ANRE a reglementării căldurii, cel puțin în mun. Chișinău, pentru a stopa criza alimentării cu energie termică;
- Ajustarea de către ANRE a modalității

**VITALIE
SCALNĂI**

70

Pe parcursul a patru decenii de activitate la UTM domnul profesor **Vitalie Scalnâi** a demonstrat o deosebită perseverență în pregătirea cadrelor ingineresti pentru economia națională, în special în domeniul transportului auto, implicându-se în realizarea unor probleme strategice pentru dezvoltarea sistemului național de formare a cadrelor pentru economia națională, multe dintre acestea fiind cu titlu de pionierat pentru RM: deschiderea specialităților de inginerie în transportul auto, înființarea Catedrei Transport Auto, Consiliului Național de Acreditare Academică a instituțiilor de învățământ, Centrului moldo-britanic de Reconvertire profesională a militarilor.

Mult stimate domnule profesor Vitalie Scalnâi! Apreciem calitățile dvs. personale, talentul și măiestria pedagogică, principialitatea, iscusința de promovare a concepțiilor profesionale și didactico-științifice, deosebitele calități manageriale demonstrate pe parcursul anilor în calitate de șef catedră, decan, prorector al UTM, președinte al Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare a Instituțiilor de Învățământ din RM, director al Centrului Specializat de Formare Continuă în Construcții.

În numele întregului corp profesoral didactic, studenți și colaboratori ai UTM vă transmit cu prilejul onorabilei aniversări un călduros „La mulți ani!”, multă sănătate și noi realizări în continuare!

Cu profund respect,

Ion BOSTAN,
rector al UTM,
academician al AȘM

